

Passant

Mededelingen Remonstrantse Gemeente Twente

**Jaarang 14, nr.05
Mei 2022**

Artemis

Ergens op zijn reizen komt de apostel Paulus in Efeze terecht. Deze roemruchte Griekse stad staat in die tijd bekend om haar Artemis-cultus. Zij was een belangrijke godin.

De tempel die in Efeze voor Artemis is gebouwd, wordt gerekend tot de zeven wereldwonderen.

Dat die tempel enorm moet zijn geweest, blijkt wel uit het verhaal dat Chersiphron, de architect, overwoog om zelfmoord te plegen omdat hij niet wist hoe hij de grote latei boven de ingang op zijn plaats moest krijgen. (*Een latei is een draagconstructie, redactie: wikipedia*)

De tempel was beroemd tot in de verre omtrek en lokte uit vele landen mensen naar Efeze. Er stond een enorm beeld van Artemis in.

De godin Artemis was oorspronkelijk een vruchtbaarheids-godin. In de laatste paar eeuwen voor Christus kreeg zij kosmische proporties. Zij werd ook godin van de maan en de sterren, en werd later zelfs aan de zon gelijkgesteld.

Wanneer Paulus in Efeze verschijnt, worden mensen bang. Ze zijn bang dat iemand hun manier van geloven, hun beeld van wat waar en waardevol is, omver gooit.

Het verhaal van Hemelvaart is eigenlijk precies een hieraan tegengesteld verhaal. Jezus verlaat de leerlingen. Want het gaat niet langer om hem. Niet hij moet groots vereerd worden met een enorme tempel waarin hijzelf in gips of zelfs marmer vereeuwigd wordt. Het gaat niet om de persoon van Jezus, het gaat om zijn gedachtegoed. Om zijn boodschap van liefde. En die wordt gedragen en uitgedragen door degenen die achterblijven. Door de leerlingen, zijn volgelingen, door ons allemaal. De leerlingen konden Jezus' beeld nog vasthouden in hun herinnering, dat is voor ons al lang niet meer mogelijk.

Voor ons is het eerder een kwestie van dat we ons een beeld vormen van hoe Jezus' boodschap gestalte kan krijgen in onszelf en in ons leven. Dan ontstaat geen statisch beeld zoals een standbeeld, maar een plastisch beeld dat in de loop van je leven steeds verandert. Je ontdekt er steeds weer nieuwe aspecten aan. Hoe liefdevol in het leven te staan – dat blijft altijd weer een uitdaging. In elke situatie, bij iedere mens ziet dat er weer anders uit. Zo verwoordt de geloofsbelijdenis uit 2006 Jezus' gedachtegoed door het beeld op te roepen van 'het gelaat van God dat ons aanziet en verontrust'. (vervolg op pag.2)

Passant - Mei 2022

Agenda

Cursus Remonstrantica

Datum: **donderdag 28 april, 19 mei en 9 juni**

Tijd: 14.00 - 16.00 uur

Spreker: Kirsten Slettenaar

Opgave: Iris Kraak: iriskraak@gmail.com

Algemene Ledenvergadering

Datum: **zaterdag 30 april**

Tijd: 10.30 uur

Muzikale lezing over wijsheid

Datum: **woensdag 18 mei**

Tijd: 14,00 - 16.00 uur

Spreker/
zangeres: Frits de Lange en Eessa Frieman

Entree: leden/vrienden: € 5,- , anderen: € 10,-

Temple of Artemis reconstruction.

Artemis vervolg

Hoe het is afgelopen met Artemis? Ze kreeg het moeilijk. Wanneer in de vierde eeuw na Christus het christendom de officiële religie wordt, lijkt dat het einde voor Artemis. In concilies worden de eerste dogma's van de kerk vastgelegd, om zo eenheid in het hele christendom te krijgen. Eén van deze concilies wordt gehouden in Efeze in het jaar 431. Op deze kerkvergadering wilden de kerkleiders de verering van Maria afschaffen. Toen dat bekend werd, kwamen de Efeziërs in opstand. Woedend gingen ze de straten op. Als Maria uit de verering zou verdwijnen, moest Artemis terugkomen. Dit is de aanleiding geweest om Maria heilig te verklaren en zo haar verering veilig te stellen. Overigens hebben Maria en Artemis veel trekken gemeen.

Daarom zou je kunnen zeggen dat het beeld van Artemis eigenlijk in Maria verrijkt werd met het meest wezenlijke van het leven. Maria is immers niet alleen moeder van het aardse en kosmische, maar ook van de liefde en van het vertrouwen.

Zo zie je maar weer, dat zelfs standbeelden van standpunt kunnen veranderen. Wat een kracht bezit het niet-in-beelden-gegooten-gedachtegoed van liefde dat Jezus ons naliet...

Kirsten Slettenaar

Remonstrantica

Afgelopen jaar hebben we als gemeente verschillende nieuwe vrienden en zelfs een nieuw lid mogen verwelkomen. Mede om die reden bied ik dit voorjaar een cursus Remonstrantica aan. Tijdens drie middagen verdiepen we ons in de geschiedenis en het gedachtegoed van de Remonstranten. Ook de organisatiestructuur en de toekomstplannen zoals beoogd in het landelijk beleidsplan 2020-2030 komen aan bod.

Uiteraard is iedereen welkom: nieuwe leden en vrienden, gemeenteleden die hun achtergrondkennis weer eens willen opfrissen en mensen die het gewoon interessant vinden om mee te doen.

De **data** waarop we samenkomen zijn: 28 april, 19 mei en 9 juni, steeds van 14-16u in de kerkenraadskamer.
Opgave: Iris Kraak, iriskraak@gmail.com

Kirsten Slettenaar

Kerkenraadspraak

De vergadering werd geopend met een mooi gedicht van Sabine Nijland uit het boek Heilige Grond.

Het voorzitterscollectief en de kerkenraad is nu in de nieuwe samenstelling een aantal keren bij elkaar gekomen om te overleggen. We hebben besloten om de kerk draaiende te houden en nu, in het begin, niet met het beleidsplan verder te gaan. Wie weet komt dat in de loop van de tijd.

De datum van de **Startzondag** is bekend. Deze zal worden gehouden op **zondag 11 september in de kerk**. Verdere informatie komt nog.

We hebben op dit moment nog geen penningmeester. We doen ons best om binnen en buiten onze gemeente iemand te vinden. Wie weet meldt er zich een gegadigde aan op de **ALV, die op 30 april** wordt gehouden.

Nu de kerkrumten zo mooi zijn opgeknapt kunnen er ook kringen zich melden om daar hun gesprekken te houden. Het is fijn om de ruimten zo optimaal mogelijk te gebruiken. We hebben ons gebogen over het onderwerp digitaal collecteren. Er zitten enkele haken en ogen aan. We pluizen dat nog verder uit.

Na de zomervakantie gaan we weer starten met de Groot-huisbezoeken. Door de Corona zijn deze huisbezoeken blijven liggen.

De contactleden hebben afscheid genomen van Maarten Huiskamp. Maarten is heel lang contactlid geweest in Delden. We zij hem dankbaar voor het vele werk dat hij in zijn wijk heeft gedaan.

Simone van Donselaar.

Personalia

Overleden op 11 maart 2022 te Enschede:
Dhr. H. (Hendrik) Keekstra, geboren op 31 mei 1949.
Vriend van onze gemeente.

Overleden op 3 april 2022 te Hellendoorn:
Mw. G.L.J. (Truus) Janse-Leenders,
geboren op 27 september 1940.
Vriend van onze gemeente.

In Memoriam Truus Janse-Leenders.

* 27 september 1940 † 3 april 2022.

*"Door goede machten wonderbaar geborgen
Wachten wij rustig, wat het lot ook zij.
God is met ons, in de avond en de morgen,
En elke nieuwe dag is Hij nabij"*
Dietrich Bonhoeffer

Naar aanleiding van de Geloofsbelijdenis van de Remonstranten, die hen aansprak, kwamen uit Nijverdal Heibe en Gerry, Paul en Truus, naar Hengelo om een dienst bij te wonen.

Na gesprekken met Ds. Johan Goud en Kirsten Slettenaar werden ze Vriend van Onze Gemeente. Bijna elke zondag waren ze aanwezig en werden een "gezicht" in de gemeente.

In 2017 overleed Heibe de Boer, zij bleven regelmatig komen tot corona en de ziekte van Truus het minder mogelijk maakte.

Zondag 3 april is Truus Janse "ut de de tied ekom'n" zoals het werd verwoord op de overlijdenskaart.

Truus was bescheiden en trouw, een lieve moeder/oma, een "lerares", die kennis overdroeg, respect had voor ieders mening en de mensen in hun eigen waarde liet, trouw aan haar afkomst en religie.

Truus hield van het dialect en samen met Paul zetten zij zich in voor de geschiedenis van Hellendoorn, waren sociaal betrokken bij de gemeenschap en de Gereformeerde kerk in Hellendoorn (later PKN), gevormd door hun afkomst en verleden, Truus uit Drenthe en onderwijzeres, Paul uit Zeeland geschiedenisleraar.

Het kwam allemaal naar voren in de Dankdienst in de Aula in Nijverdal, alle muziek en gedichten waren door Truus zelf uitgekozen en verwoord door de kinderen en Paul.

We luisterden naar muziek van Edward Grieg "morgenstimmung", gevolgd door het gedicht van Willem Wilmink "achterlangs", een lied van Ede Staal " 't het nog nooit zo donker e west" en het gedicht " 't Oale Karkhof" van Johanna van Buren.

Daarna klonk orgelspel en zongen we Psalm 42 vers 1: " 't hijgend hert der jacht ontkomen", herinnering uit de jeugd, meisjes / vrouwen vereniging.

Een dankwoord voor het leven met Truus door Paul, waarin ook een Remonstrantse touch te horen was, waar ze samen in deze geloofsgemeenschap hun vrijheid van denken konden beleven.

Tot slot hoorden we het Harlem Gospel Choir – Amen.

Deze dankdienst maakte het tot een waardig afscheid van het leven van Truus Janse.

De herinnering houden we vast, dat Truus ruste in vrede op de natuurbegraafplaats in Arriën.

"Truus is niet langer onder ons, haar geest is teruggekeerd naar God,

Die hem gegeven heeft" (prediker 12).

Dankbaar dat ik haar gekend heb.

Jen van Gijssel-Boxem.

In Memoriam Hendrik Keestra

* 31 mei 1949, 11 maart 2022

Twee jaar geleden in de coronatijd werd Henk Keestra vriend van onze gemeente.

Henk heeft enkele keren mee gedaan met de Zoom sessies, die op zondagmorgen gehouden werden. Toen na de coronatijd enkele nieuwe vrienden verwelkomd werden was Henk daar niet bij.

Een chronische ziekte belemmerde hem om naar de kerkdiensten te komen. Kirsten Slettenaar heeft toen zijn motivatie om vriend te worden van onze gemeente voorgelezen.

Ik geef enkele citaten.

"Toen mijn "oude "kerk mij liet weten dat homoseksualiteit niet door de bijbel werd getolereerd en men mij daarvoor ter verantwoording wilde roepen kon ik niet anders dan dat kerkgenootschap met verachting verlaten. Daarna vaak en lang gezocht naar een kerk die mijn waarden en geloof zou uitdragen zoals de zondagsschool mij dat had geleerd maar haar nooit gevonden tot ik begreep dat de remonstrantse kerk de mens centraal stelt en in zijn waarde laat bij zijn behoefte aan geestelijke invulling. Eindelijk een gemeente die niet op de Gods zetel gaat zitten. Uiteraard werd ik vriend van deze gemeenschap: vriend op afstand"

Henk Keestra is 11 maart overleden. Wij hopen dat hij in vrede moge rusten.

Simone van Donselaar

Bedankkaartje Ida Hoving

Beste familie en vrienden van Ida,

Op 4 april is het twee jaar geleden dat wij Ida verloren. In een bijzondere tijd. Door de maatregelen vond het afscheid in besloten kring plaats en waren velen van jullie (met bloemen) aanwezig. Dank hiervoor en voor al jullie lieve berichten.

Conform haar wens is de as verstrooid in de Loosdrechtse duinen.

Door de bijzondere omstandigheden leek het ons mooi een plek te creëren waar iedereen Ida terug kan vinden. Daarom is in haar naam een rozenperk in het Amsterdamse Vondelpark geadopteerd. Wie wil, kan Ida hier de komende jaren ontmoeten. Op een plek en met bloemen die haar dierbaar waren.

Het is rozenperk nummer 2 met rozensoort 'The Fairy'.

Hartelijke groet,
Martijn, Wouter, Sietske, Jeannette, Ines en Gijs.

In 1936 werd het eerste Rosarium aangelegd in het Vondelpark. Vlak voor de geboorte van Ida.

De roos 'The Fairy' is een kleine trosroos of polyantha. Ze heeft een milde appelgeur. Licht roze. Meeldraden met stuifmeel zijn toegankelijk voor insecten. Bij hoge zomertemperatuur kunnen de bloemen soms richting wit kleuren. Deze soort is gemaakt in Engeland door kweker Inn Bentall in 1932. Zes jaar voor Ida werd geboren.

Het Rosarium Vondelpark ligt in het noordwesten van het park en is dagelijks vrij toegankelijk. De rozentuin heeft 63 zeshoekige rozenperken met bijna evenveel rozensoorten.

Aan de kerkenraad gestuurd / p.a. Mevr. S. van Donselaar

De laatste brief

De wereld scheen vol lichtere geluiden en een soldaat sliep op zijn overjas. Hij droomde lachend dat het vrede was omdat er in zijn droom een klok ging luiden.

Er viel een vogel die geen vogel was niet ver van hem tussen de warme kruiden. En hij werd niet meer wakker, want het gras werd rood, een ieder weet wat dat beduidde.

Het regende en woei. Toen herbegon achter de grijze lijn der horizon het bulderen – goedmoedig – der kanonnen.

Maar uit zijn jas, terwijl hij liggen bleef, bevrijdde zich het laatste wat hij schreef: Liefste, de oorlog is nog niet begonnen.

Bertus Aafjes (1914-1993)

Dit voorjaar is het mij herhaaldelijk gebeurd dat ik, na een paar donkere, bewolkte of regenachtige dagen, extra blij opstond als de zon weer scheen – en me dan opeens bedacht: oh nee, het is oorlog! Op zo'n moment kwam dan de zin in mij boven: *De wereld scheen vol lichtere geluiden....* En moest ik denken aan bovenstaand gedicht.

Bertus Aafjes schreef het kort voor de voor ons laatste oorlog en publiceerde het in zijn debuutbundel *Het gevecht met de muze* uit 1940. Hij had een aantal jaren daarvoor zijn priesteropleiding afgebroken en een voetreis van een jaar naar Rome gemaakt. Daarover schreef hij in 1946 een lang verhalend gedicht, *Een voetreis naar Rome*, dat hem beroemd maakte.

In dit gedicht laat hij het contrast zien tussen de harde, zinloze realiteit van de oorlog en hetgeen waar de soldaat van droomt: vrede. Het contrast tussen de luidende klokken en de kogel, *een vogel die geen vogel was...*

Peter Hofman

Vredesduif Pablo Picasso

Leven en levenseinde

Muzikale lezing over wijsheid met nagesprek

Datum: **woensdag 18 mei**
Tijd: 14.00 – 16.00
Spreker: Frits de Lange
Zangeres: Eessa Frieman
Entree: Leden/vrienden: € 5,-,
anderen € 10,-

In deze muzikale lezing presenteert Frits de Lange zijn boek 'Eindelijk volwassen. De wijsheid van de tweede levenshelft'. Eessa Frieman laat de uitspraken van De Lange met mooie, ontroerende liederen naklinken en bezinken. (zie <https://www.fritsdelange.nl/lezingen/>).

In het boek staat de vraag centraal hoe wij vreugdevol kunnen leven binnen de beperkingen van ouderdom. Op basis van ideeën van theologen, psychologen, filosofen en gerontologen ontdekt De Lange een inspirerend perspectief. Zijn zoektocht naar alternatieven voor krampachtig jong willen blijven of vastzitten in angst voor verlies en somberheid leidt tot een vervuld leven met toenemende wijsheid. De blik is niet meer primair op het ego gericht maar op de ander, de wereld, de toekomstige generaties. Via aandacht voor zelfkennis, zelfrelativering en onthechting wordt het leven ruimer en lichtvoetiger en het schenkt meer voldoening. Eindelijk zijn wij vrij!

De Lange plaatst ook kritische noten bij dit mooie perspectief op de tweede levenshelft. Uit eigen ervaring weet hij dat zelfonthechting bijzonder moeilijk is. En zelfkennis verwerven kan pijnlijk zijn. Over deze en andere onderwerpen gaan wij na de lezing met hem en met elkaar in gesprek. Wij hopen op een grote opkomst!

Afsluitende bijeenkomst

Onder begeleiding van de docente Jolanda Toenkkes schrijven wij in de afrondende bijeenkomst over onderwerpen van het thema die om nadere verdieping vragen.

De bijeenkomst is verplaatst van 1 juni naar 8 juni, 14.00 – 15.30!

Bärbel Dorbeck-Jung

Collecterooster mei 2022

De Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM)

De Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij helpt en redt mensen in nood op het water. De vrijwillige redders en reddingboten zijn 24 uur per dag beschikbaar voor spoedeisende hulp en niet-spoedeisende hulp.

De KNRM is geen overheidsdienst, maar een zelfstandige organisatie met een eigen financiering, die in stand wordt gehouden door donaties, giften en nalatenschappen.

Met uw donatie...

Zorgen wij er mede voor dat de vrijwillige redders goed getraind en opgeleid worden en dat de materialen voldoen aan de hoogste eisen.

Uw gift vandaag is morgen een redding!

Rekeningnummer KNRM:

ING Bank: NL40 INGB 0000 0263 63

of

ABN Amro: NL37 ABNA 0543 7303 87

De diaconie

Collecte opbrengsten

06 mrt.	De Leprastichting	€ 113,00
13 mrt.	De Leprastichting	€ 23,33
20 mrt.	Tent of Nations	€ 171,00
27 mrt.	De Leprastichting	€ 153,20

Zin in een goed gesprek? Maar waar ga je het over hebben? 'Blad voor je Mond' biedt daarvoor veel aanknopingspunten, is luchtig en heeft toch diepgang.

Het is ontwikkeld door kunstenaar Ellen Klasens en mijzelf in het kader van mijn vernieuwingswerk als predikant.

Er zijn genoeg tijdschriften die je in eentje in een hoek van de bank gaat zitten lezen. Het concept dat wij hebben ontwikkeld, is vernieuwend en verfrissend omdat het je uitnodigt om het samen met anderen te lezen en erover in gesprek te gaan.

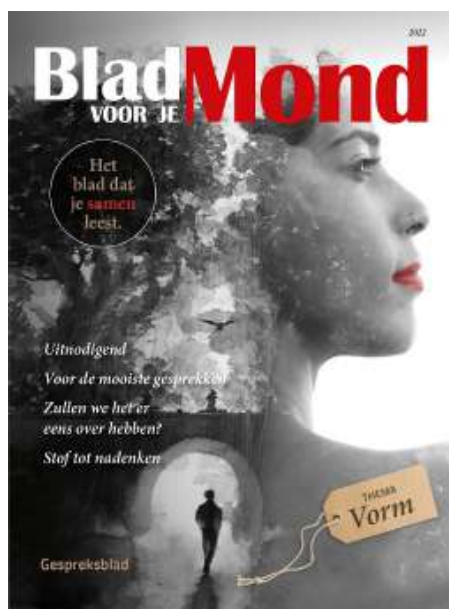
Vrijwel al het beeldmateriaal is door onszelf gemaakt, evenals de interviews, de inhoudelijke artikelen en de gespreksvragen. Uit alles spreekt een uitnodiging voor ontmoeting: bij een kop koffie of thee, met vrienden, met de buurvrouw, tijdens een wandeling of op een familieweekend.

Als remonstranten zijn we gewend om in een leeskring, vrouwenkring of gesprekskring verdiepende gesprekken te voeren. Aan de hand van 'Blad voor je Mond' is de stap makkelijk gezet om ook met mensen in je eigen omgeving eens wat verder door te praten. Dit gespreksblad heeft geen religieuze insteek en heeft luchtige onderwerpen naast thema's die raken aan levensvragen.

De gedachte achter dit gespreksblad is: Heb het erover. Luister elkaar tevoorschijn. En heb aandacht voor elkaars verhaal. Want goede gesprekken geven verbondenheid, vrijheid en verdraagzaamheid.

Vanaf mei is de eerste editie verkrijgbaar: voor €12,95 via www.bladvoorjemond.nl

Kirsten Slettenaar

Ik was in een grote kerk, voor de zondagsviering. De kerk was overgoten met zomers zonlicht, de pianiste vulde de ruimte met tedere muziek, het koor zong en wij zongen mee, de voorganger hield een goede preek over de symboliek van al die broodverhalen in het evangelie van Marcus, er waren voorbeden voor onze zo geteisterde wereld en voor wat ons ter harte gaat. Kortom: een bovengemiddeld goede zondagsviering.

Één element van de viering werd niet genoemd – wordt bijna nooit genoemd –: de Lege Ruimte, of Ruime Leegte, waarin wij samenkwamen.

Ooit was men hier gevoeliger voor. De spiritualiteit van het oude Rome kende het bestaan van de "Genius Loci": de zeer specifieke goddelijke aanwezigheid op een bepaalde plaats. En ook in de Christelijke traditie werd dat respect voor de genius Loci voortgezet.

De kerkruimte werd "het Huis van God" genoemd; de Rooms katholieke liturgie kende vieringen, speciaal gewijd aan de consecratie van bepaalde kerken – Sint Jan van Lateranen; Maria Maggiore – .

"*Terribilis est locus iste*" werd er met woorden uit het Eerste Testament gezongen: "Deze plaats is ontzagwekkend". En ook nu nog bemerk je het verzet en de emotionele protesten, wanneer een kerkgebouw moet worden afgestoten of gesloopt: "*Ik ben in die kerk gedoopt! Mijn ouders zijn vanuit die kerk begraven!*". Die Ruimte is hun dus heilig geworden, of wij en de economische situatie dat nu verantwoord en rationeel vinden of niet.

Als de sloop toch moet doorgaan zou het heel goed zijn, als men in de voorbereiding ook dat element van de "Genius Loci" zou respecteren en eren, wellicht zelfs met een viering, waarin deze Aanwezigheid, die in die Ruimte verwijft, geëerd wordt en wordt verzocht om met ons dit gebouw te verlaten. Een "Uitvaart", juist van die Aanwezigheid, die nu verdreven gaat worden, zoals ook de gelovigen dit kerkgebouw moeten opgeven.

In de Bijbelse traditie is dit aanvoelen overduidelijk aanwezig. De Aanwezige was in het brandende brembos, dat niet verbrandde; zij trok met het volk mee in een wolkkolom en een vuurzuil; Zij daalde neer op de tabernakeltent; Zij vulde de pasgebouwde tempel met zoveel energie, dat de priesters er even niet konden binnentreden;

Jesaia ontwaarde die Aanwezigheid in de rookwolken boven het offeraltaar; Elia besepte haar komst in de zachte windvlaag boven op de berg Horeb – dat woord betekent: Leegte – nadat hij letterlijk de gehele (geloofs)structuur van het Joodse volk achter zich had gelaten, en zo dus in de Leegte terecht gekomen was.

En deze Aanwezigheid verliet de tempel, toen de Babyloniërs op het punt stonden het gebouw te vernietigen. Zij ging mee naar Babylon, in ballingschap, samen met het geteisterde volk.

Later zullen Joodse mystici deze Aanwezigheid een naam geven: SJECHINAH. Het is een vrouwelijk woord en verwant met woorden als: wonen, verblijven, verwijlen. En in die Joodse mystiek groeide haar betekenis uit tot een symbool van de vrouwelijke, moederlijke, medelijdende, machteloos aanwezige, altijd als in een moederschoot allen en alles omvattende Ruimte. De "Moeder van barmhartigheid".

De Rooms katholieke leer maakte God echter zo mannelijk, zo tot een "Almachtige Vader", dat deze Sjechinah voor de gewone gelovige uitweek naar de moeder van Jezus, naar Maria. Zij werd het moederlijk, vrouwelijk, mededogend gelaat van de Eeuwige, of theologische scherpshijpers nu vonden, dat Maria hiermee aanbeden werd, of niet!

De Ruimte, waarin Zij verwijlt. Of: de Ruimte, die Zij is. Want bij de eeuwige valt alles samen tot een enige eenheid. En nu wordt het kerkgebouw ineens heilig: Mamma God is als deze grootse wijde Ruimte, waarin wij welkom zijn, waarin wij samenkomen, waarin wij vieren, spreken en zingen, waarin wij wellicht ook stil zijn en luisteren naar die ons als een moederschoot omvattende, liefdevolle Ruimte; waarin wij mogen zijn, of anderen of wijzelf ons daar waardig genoeg voor vinden of niet.

De Ruimte is open en hoog. Zij oordeelt niet of veroordeelt niet, zoals oneindig mededogende liefde niet meer kan oordelen of veroordelen. Anders zou zij ophouden oneindig en onvoorwaardelijk te zijn. In allerlei volksverhalen leeft dat gevoel rond Maria: voor vele Christenen heeft in haar de genius loci: de Sjechinah haar woning gevonden. Wie haar trouw blijft, al is het maar met één letter – Mariken van Nimwegen noemde zich in haar verbond met de duivel "Emmeke" – zal worden gered.

Ja, er zijn zelfs verhalen, dat zij na de rechtvaardige veroordeling van de verdoemden door haar Goddelijke Zoon – Matteüs 25 – zelf naar de hel afdaalt om iedere verdoemde alsnog te redden. Want niets en niemand valt ooit buiten de Sjechinah: de Ruimte van liefdevolle aandacht van Mamma God. Haar genade is immers onvoorwaardelijk, of haar rechtsprekende Zoon het daarmee eens is of niet.

Is de Sjechinah alleen verbonden met de heilige Ruimte van een tempel of kerk? Natuurlijk niet. Overal waar Ruimte ontstaat, kan Zij verwijlen. Als ik een ander vergeef, ontstaat er die Ruimte. Als ik een ander help, opneem, troost; als ik naar het levensverhaal van een ander luister, dan geef ik hem/haar Ruimte-om-te-leven. Dan maak ik de openheid, die heilige Ruimte is. In de traditie van Johannes werd dit als volgt geformuleerd: "Wie in de liefde is, is in God en God is in hem of haar. Want God is liefde".

Ook Jezus erkende de Joodse traditie van deze Aanwezigheid, toen Hij een wijsheid van Zijn volk aanhaalde: "Waar twee of drie in Mijn naam aanwezig zijn, ben Ik in hun midden".

De Naam: ha'Sjem: JHWH: IK- BEN-ER-MET-EN-VOOR-JULLIE. Zo verwijlt de Sjechinah ook in de levensruimte, die mensen voor mensen maken. "Ich und Du", als Goddelijke Ruimte (M. Buber).

En soms ontmoeten wij die Sjechinah, die genius loci, als wij diep onder de indruk raken van de Ruimte van een berglandschap of van de zee, of wanneer wij opgenomen worden in de schoonheid van een muziekstuk.

Want die Sjechinah kan nergens anders zijn dan overal. Alles ontstaat, groeit, leeft, werkt in die Moederschoot-van-mededogen. Het enige noodzakelijke is, dat ook ik er in mijn besef – in mijn geloven – aanwezig kom.

Zoals Meister Eckhart o.p. (rond 1315) het in een preek omschreef: *God riep de dingen uit het niets: uit het niet-zijn, tot het zijn, dat zij in Hem vinden. Waar zouden de schepselen kunnen zijn, als ze niet in het zijn, als oergrond, zouden zijn? .....Buiten het zijn kan er niets zijn.....Hij heeft dus alles "In den beginne" geschapen, want in Zichzelf, in het "in den beginne" zelf. (Alles is in God:NU) God heeft alles zo geschapen, dat Hij niet met scheppen opgehouden is, maar dat Hij altijd door scheidt en tot scheppen komt. (Opus tripartitum.)*

God als Moederschoot, als levensruimte, waarin alles en iedereen mag uitgroeien tot wat en wie hij/zij in aanleg is. God als Sjechinah. Te mooi om niet waar te zijn. Hiervan is de lege, hoge, grootse ruimte van een kerkgebouw een prachtig symbool. Of wij dat zien of niet.

Augustus 2015. Leo Raph. A. de Jong o.p.

'Groene kathedraal'
Marinus Boezem, Flevoland

Agenda Passant april / mei 2022

do. 28 april	Remonstrantica, zie pag. 2	14.00-16.00u
za. 30 april	Algemene Ledenvergadering	10.30 uur
wo. 11 mei	Sluitingsdatum kopij Passant	
wo. 11 mei	2de bijeenkomst Leesclub boek Frits de Lange	14.00 uur
wo. 18 mei	Muzikale lezing; zie pag. 5	14.00 uur
do. 19 mei	Remonstrantica; zie pag. 2	14.00-16.00u
wo. 25 mei	Verspreiden Passant	11.00-11.30u
wo. 08 juni	Afsluiting Leven en levenseinde	14.00-15.30u
do. 09 juni	Remonstrantica; zie pag. 2	14.00-16.00u

Diensten 10.30uur

Datum	Predikant, Liturg Organist, Collecte	Koster, Bloemen, Koffie
Mei		
01 mei	Jan Berkvens, Amsterdam Nel Korstanje <i>Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij Dennis Vallenduuk</i>	Jan van Gijssel Juke Touw Jen van Gijssel
08 mei	Kirsten Slettenaar Iris Kraak <i>Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij Paul Kuiper</i>	Roos Boonstra Roos Boonstra Juke Touw
15 mei RemDo	Greteke de Vries, Bussum <i>Tent of Nations Dennis Vallenduuk</i>	Maarten Huiskamp Erika Schenck Eef Huiskamp
22 mei	Kirsten Slettenaar Marga Jolij <i>Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij Dennis Vallenduuk</i>	Juke Touw Johanna de Jong Anne-Marie Schimmelpenninck
29 mei	Corinne Böhmers Nel Korstanje <i>Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij Dennis Vallenduuk</i>	Maarten Huiskamp Eef Huiskamp Eef Huiskamp
Juni		
05 juni Pinksteren	Kirsten Slettenaar Iris Kraak <i>Paul Kuiper</i>	Casper Suir Heddy Hummelen Trijnie Logtenberg
12 juni	Lense Lijzen, Groningen <i>Dennis Vallenduuk</i>	Gerrit Knol Els du Rieu Willemien Huizinga

Bloemen uit de dienst

Trijnie Lotgerink Bruinenberg
tel. 053-478 72 71
email: tvanderw@live.nl

Adressen

Predikant:

Kirsten Slettenaar
Meijlingsgaarde 8, 7622 HC Borne
Tel: 06 3737 4508; e-mail: xbirds@wxs.nl
werkdagen: dinsdag, woensdag, donderdag,
vanaf 8.30 uur

Voorzitter:

Cor Langen (a.i.)
e-mail: rgt.voorzitter@kpnmail.nl

Secretaris:

Ada Douwes Dekker
p/a Woltersweg 11, 7552 DA Hengelo
e-mail: rgt.kerkenraad@kpnmail.nl

Penningmeester:

Vacature
p/a Woltersweg 11, 7552 DA Hengelo
Tel: 053-478 72 71; e-mail: tvanderw@live.nl
Betalingen: Bank: NL79 ABNA 0474 6683 47.
t.n.v.: Rem.Gemeente Twente

Ledenadministratie:

Voor al uw aan- en afmeldingen, adres- en
andere persoonlijke gegevens:
Jen van Gijssel
Mensinkweg 56a, 7442 TE Nijverdal
Tel: 0548 - 61 76 54; e-mail: rgt.admin@kpnmail.nl

Diaconie:

Eef Huiskamp
Tel.: 074 - 291 32 57; e-mail: rgt.diaconie@kpnmail.nl
Rekeningnr.: NL50 INGB 0003 6979 24:
t.n.v. Diaconie Rem.Gemeente Twente

Kerkgebouw:

Woltersweg 11, 7552 DA Hengelo
Tel: 074-291 82 49

Coördinatie Kosterij:

Jan van Gijssel
Tel: 0548 - 61 76 54; e-mail: rgt.admin@kpnmail.nl

Redactie:

Anke Kampinga en Johanna de Jong
Meester de Wolfplein 2, 7548 AJ Enschede
Tel: 053 - 428 31 19; e-mail: passant@hetnet.nl

Website: twente.remonstranten.nl

Inleveren kopij uiterlijk:

2de woensdag: 11 mei 2022

Foto voorpagina Richard Bremer
Foto achterpagina Roos Boonstra

 Remonstranten
Gemeente Twente